

**UCHWAŁA NR XXVII/438/2020
RADY GMINY TARNOWO PODGÓRNE**

z dnia 28 lipca 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Gminie Tarnowo Podgórne na lata 2020-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 713) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 218) Rada Gminy Tarnowo Podgórne uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Tarnowo Podgórne na lata 2020-2024, stanowiący załącznik będący integralną częścią niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tarnowo Podgórne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy Tarnowo Podgórne

mgr Krystyna Semba

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Tarnowo Podgórne na lata 2020-2024

Tarnowo Podgórne

Lipiec 2020

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Przemoc – próba definicyjnego ujęcia zjawiska	3
3. Społeczne stereotypy na temat przemocy.....	6
4. Podstawy prawne	6
5. Przemoc w statystykach ogólnopolskich	7
6. Statystyki dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Tarnowo Podgórne oraz w powiecie poznańskim	8
7. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarnowo Podgórne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	14
8. Współpraca z Organizacjami Pożytku Publicznego na terenie Gminy Tarnowo Podgórne ...	18
9. Analiza SWOT	19
10. Cele główny, cele operacyjne i zadania programu	20
11. Wskaźniki realizacji Programu.....	22

1. Wstęp

Przemoc jest jednym z palących problemów społecznych, do rozwiązywania którego należy podchodzić systemowo przy aktywnym zaangażowaniu władz publicznych, przedstawicieli sektora edukacji, zdrowia, aktorów społecznych, np. przedstawicieli sektora pozarządowego oraz mieszkańców społeczności lokalnej. Podejście władz lokalnych do zapobiegania i rozwiązywania problemu przemocy powinno zakładać powstawanie wielosektorowych i wieloinstytucjonalnych koalicji działających na tę rzecz. Podstawowym założeniem, które obliuguje administrację rządową i samorządową do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania temu problemowi, jest poszanowanie praw człowieka oraz fakt, że przemoc domowa nie jest prywatną sprawą rodziny, nie jest też prywatnym konfliktem pomiędzy małżonkami. Konsekwencje społeczne dla ofiar przemocy mogą towarzyszyć im przez całe życie, skutecznie destabilizując, utrudniając, a w skrajnych przypadkach wykluczając z funkcjonowania w różnych sferach życia. Doświadczenie przemocy domowej jest tym bardziej dramatyczne, że występuje w miejscu, które z założenia powinno dawać jednostce wsparcie, bezpieczeństwo i stwarzać optymalne warunki do rozwoju i społecznego funkcjonowania, a jej sprawcami są członkowie rodziny, osoby bliskie i zaufane.

Różnorodność i kreatywność w tworzeniu rozwiązań systemowych na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy powinna stanowić wartość dodaną np. programów gminnych i powiatowych, gdyż tylko w ten sposób dają one gwarancję, że będą skuteczną odpowiedzią na potrzeby osób zamieszkujących na określonym terenie. Ponadto wspólne zaangażowanie mieszkańców i władz samorządowych w ich tworzenie buduje w społeczności lokalnej poczucie odpowiedzialności za przestrzeganie prawa, zasad i norm społecznych oraz przyczynia się do podniesienia świadomości o zjawisku przemocy domowej¹.

2. Przemoc – próba definicyjnego ujęcia zjawiska

Definicja przemocy w rodzinie określona została w Art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1** [osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U.2019.1950 t. j. z dnia 2019.10.14), a także inna osoba wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą], **w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą**.

Dodatkowo w preambule tego aktu określono motywy i cele, jakie przyświecały ustawodawcy – **Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowi się, co następuje:**. W powyższym wstępie do ustawy odwołano się do praw człowieka oraz roli władz publicznych (administracji publicznej) w zwalczaniu i przeciwdziałaniu temu zjawisku. Dodatkowo podkreślono, że „przemoc nie jest kwestią obyczajową, ale problemem naruszania podstawowych praw i wolności

¹¹ Z wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich do Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2019 roku. XI.518.1.2019.AS file:///D:/Przemoc/Wystąpienie%20do%20Prezesa%20Rady%20Ministrów%20w%20sprawie%20nowelizacji%20ustawy%20%20o%20przeciwdziałaniu%20przemocy%20w%20rodzinie.pdf [Dostęp: 13.12.2019 rok].

człowieka, a państwo, budując warunki do zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie, wypełnia swoją rolę gwaranta bezpieczeństwa obywateli”².

Kodeks Karny definiuje przemoc w rodzinie (art. 207 Kodeksu Karnego), jako **znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny**. W rozumieniu Kodeksu Karnego przemoc jest przestępstwem, które podlega karze:

1. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
2. § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
3. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
4. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Fundamentalną klasyfikacją jest podział przemocy na agresję psychiczną oraz agresję fizyczną. Niemniej jednak nauka psychologii wyodrębnia także przemoc seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie. Postrzegając ją w ten sposób, uznać trzeba, że do podstawowych form przemocy psychicznej zaliczamy: obrażanie, wyzywanie, drwienie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, zastraszanie, szantażowanie, grożenie, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, poniżanie, upokarzanie, kontrolowanie, kłamanie, manipulowanie, wzbudzanie lęku oraz poczucia winy, zakazywanie wychodzenia z domu, nadużywanie zaufania oraz agresję słowną. Do podstawowych form przemocy fizycznej będziemy z kolei zaliczać: bicie (uderzanie), popychanie, szarpanie, skręcanie, drapanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, cięcie, szczypanie, kopanie, duszenie, gryzienie, krępowanie ruchów, przypalanie papierosem pozbawianie jedzenia, picia lub snu oraz przymuszanie do spożywania używek³. Poniżej znajduje się syntetyczny opis poszczególnych form przemocy⁴:

Przemoc fizyczna, czyli naruszenie nietykalności cielesnej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Skutki przemocy fizycznej mogą być widoczne gołym okiem: złamania, siniaki, poparzenia, rany cięte. Dom i rodzina są miejscami, gdzie ten typ przemocy jest bardzo często stosowany pod postacią kar cielesnych.

Przemoc psychiczna, inaczej emocjonalna, związana jest z naruszeniem godności osobistej. Oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stałą krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolację społeczną, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, czy degradację werbalną (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie)⁵. Krzywdzenie

² Sylwia Spurek, „Prawa człowieka w preambule”, Niebieska Linia nr 4/2010

<https://www.niebieskalinia.pl/pismo/wydania/dostepne-artykuly/4613-prawa-czlowieka-w-preambule> [Dostęp: 13.12.2019 rok].

³ Mariusz Paradowski, „Egzystencja dziecka w warunkach przemocy domowej i szkolnej. Analiza psychologiczno-prawna”, [w:] Aleksandra Kamińska (red.), Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Humanitas Pedagogika 10/2015, Sosnowiec 2015 r., s. 55.

⁴ Joanna Helios, Wioletta Jedlecka, „Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane”, Wrocław 2017, s. 18-22.

⁵ M. Łuba, Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy, <http://www.ptsr.nazwa.pl/files/O%20>

psychiczne jest najbardziej nieuchwytną formą maltretowania człowieka. Trudno bowiem dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Przemoc psychiczna to sytuacja, w której sprawca sprawuje psychologiczną kontrolę nad ofiarą. Sprawca przemocy psychicznej stara się przy tym doprowadzić do izolacji społecznej swojej ofiary. Ogranicza jej kontakty z sąsiadami, znajomymi, członkami rodziny. Często obraża znajomych, robi publiczne awantury, aż ofiara, zawstydzona jego zachowaniem, unika towarzystwa chcąc w ten sposób uniknąć wstydu. Sprawca przemocy psychicznej domaga się posłuszeństwa właściwie w każdej dziedzinie życia⁶.

Przemoc seksualna, to kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Natomiast przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie zależnych, niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą społeczne tabu i zasady życia rodzinnego. Jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp. W przemocy seksualnej, jak podkreśla J. Roszak, najmniej chodzi o sam seks. Najistotniejsze jest odzwierciedlenie i ugruntowanie relacji władzy, zaakcentowanie, kto jest silny, a kto musi ulec. Można wręcz mówić o socjalizacji mężczyzn do przemocy – bycia sprawcą, i kobiecej socjalizacji do bycia ofiarą.

Przemoc ekonomiczna, opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową. D. Dyjakon⁷ wśród symptomów w zachowaniu sprawcy mogących dowodzić stosowania przemocy ekonomicznej, na które należy zwrócić uwagę, wymienia m.in.:

- pozbawianie środków do życia – niedawanie pieniędzy na podstawowe potrzeby;
- okradanie rodziny, zabieranie pieniędzy np. na hazard czy alkohol;
- ograniczanie dostępu do pieniędzy, np. wyliczanie pieniędzy na zakupy czy zabieranie karty kredytowej;
- ograniczanie możliwości korzystania ze wspólnych dóbr materialnych, np. mieszkania czy samochodu;
- kontrolowanie wydatków;
- obniżanie wartości zarobionych pieniędzy;
- obniżanie wartości i zdolności do samodzielnego życia;
- zastraszanie;
- przerzucanie odpowiedzialności za utrzymanie rodziny na partnerkę;
- przekupywanie dzieci prezentami itp.

Zaniedbanie, jest naruszeniem obowiązku opieki ze strony osób bliskich, brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np. niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.

przemocy%20Psycholog.pdf [Dostęp: 12.12.2019].

⁶ J. Jabłoński, J. Kusek, W. Hanuszewicz, op. cit., a także S. Spurek, „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Komentarz”, Lex a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s. 17–18.

⁷ D. Dyjakon, Przemoc ekonomiczna – ukryta nić zniewolenia, „Niebieska Linia” 2015, nr 6/101, s. 1.

3. Społeczne stereotypy na temat przemocy⁸

W dyskursie publicznym dotyczącym przemocy pojawiło się wiele mitów i stereotypów na temat przemocy. Warto dementować poszczególne z nich, aby nie zaciemniały obrazu tego jednoznacznie negatywnego zjawiska społecznego.

Stereotyp 1. Przemoc zawsze wiąże się z nadużywaniem alkoholu – z ogólnopolskich statystyk policyjnych wynika, że 49% sprawców było pod wpływem alkoholu.

Stereotyp 2. Przemoc w rodzinie dotyczy rodzin w kryzysie, rodzin z kręgu wykluczenia społecznego, klientów pomocy społecznej – z badań wynika, że zjawisko przemocy nie jest związane z żadną określoną kategorią społeczną, niezależnie od np. poziomu wykształcenia, zarobków czy pozycji społecznej. Zatem przemoc pojawia się zarówno w rodzinach w kryzysie socjalnym, jak i wysoko funkcjonujących społecznie i zawodowo oraz dobrze uposażonych.

Stereotyp 3. Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, problem osobisty – Kodeks Karny definiuje przemoc jako przestępstwo, które ma negatywne konsekwencje społeczne. Ignorowanie problemu przemocy domowej może doprowadzić do powstania zjawiska spirali przemocy i jej eskalacji. Koncepcja spirali przemocy mówi o tym, że zachowania agresywne mają tendencję do utrwalania się i nasilania pod wpływem wcześniejszych aktów przemocy.

Stereotyp 4. Prawdopodobieństwo doświadczenia przemocy ze strony obcego człowieka jest większe niż ze strony członka rodziny – liczba ofiar śmierci doznawanej z rąk bliskich jest znacznie większa niż ofiar wszystkich wypadków komunikacyjnych, chorób nowotworowych i zgonów z powodu chorób płuc i serca.

Stereotyp 5. Gdyby ofiara cierpiała, odeszłaby od sprawcy – to, że ofiary nie odchodzą od sprawcy wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.

Stereotyp 6. To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy – przemoc wobec członka rodziny rzadko jest jednorazowym incydentem. Zazwyczaj jest tylko pierwszym ogniwem w łańcuchu nasilającej się przemocy. Jeśli przemoc nie zostanie przerwana po pierwszym razie będzie następny i kolejny.

4. Podstawy prawne

Zapisy Gminnego Programu są zgodne z treścią aktów prawnych podejmujących zagadnienia przeciwdziałania i eliminacji problemu przemocy, a także krajowych i lokalnych dokumentów strategicznych oraz programowych, tj.:

1. **Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2020r., poz. 218 ze zm.),
2. **Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny** (Dz.U.2019. poz. 1950 ze zm.)
3. **Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej** (Dz.U. 2019 poz. 1507 ze zm.),
4. **Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz.U. 2019 poz. 2277 ze zm.),

⁸ Na podstawie <http://www.fundacjaart.pl/bazawiedzy/fakty-i-mity-dotyczace-przemocy/> [Dostęp: 10.12.2019 rok].

5. **Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz.U. 2019 poz. 852 ze zm.),
6. **Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”** (Dz. U. 2011r. Nr 209 poz. 1245),
7. **Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej**, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U. 2015 poz. 961),
8. **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020**,
9. **Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020**,
10. **Wielkopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020**,
11. **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020**,
12. **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnowo Podgórne na lata 2019 – 2024**.

Gminny Program będzie realizowany w oparciu o powyższe dokumenty.

5. Przemoc w statystykach ogólnopolskich

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które wpływa destrukcyjnie na system rodzinny. W 2018 roku Policja w swoich interwencjach w skali kraju odnotowała 88 133 ofiar przemocy. Statystycznie częściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Ze statystyk rejestrowanych przez Policję w związku z przemocą domową wynika, iż działania podjęte na terenie Polski w 2018 roku w procedurze „Niebieskie Karty”⁹ dotyczyły 65 057 kobiet (74%), 12 404 małoletnich (14%) i 10 672 mężczyzn (12%)¹⁰. Sprawcami przemocy w świetle statystyk policyjnych z 2018 roku częściej zostają mężczyźni – 67 306, rzadziej kobiety – 6 045 i nieletni – 303.

Z raportu podsumowującego działania Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w listopadzie 2019 roku wynika, że w tym czasie osoby dyżurujące na infolinii przeprowadzili 1 838 rozmów. Wśród telefonujących zdecydowaną większość stanowiły kobiety (77,9%), jednak również mężczyźni nierzadko korzystali z możliwości uzyskania porady czy wsparcia. Numer infolinii wybierali głównie dorośli. W analizowanym okresie odebrano 24 połączenia od dzieci lub niepełnoletniej młodzieży (jest to 1,3% wszystkich rozmów). Wiele rozmów (38,0%) dyżurujący przeprowadzili z osobami doświadczającymi przemocy, jak również odebrali 265 połączeń (14,4% wszystkich rozmów) od świadków. Telefony od osób krzywdzących w dalszym ciągu zdarzają się sporadycznie. W listopadzie 2019 r. odnotowano ich tylko 28 (ok. 1,5% wszystkich rozmów). Osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju. Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją 491 osób (w tym 5 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 278 dzwoniących (w tym 6 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. Na podstawie danych zebranych w listopadzie 2019 r. można stwierdzić, że w zdecydowanej większości przypadków zgłaszanych w Pogotowiu „Niebieska Linia” osobą krzywdzącą jest partner (54,6% opisywanych przypadków). W 25,4% zgłaszanych przypadków osoba stosująca przemoc nadużywała alkoholu. Dzwoniący nierzadko opisywali również sytuacje, w których osobami stosującymi przemoc

⁹ Od 2012 roku zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową, stąd też inna forma prezentacji danych. Przedstawione liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów po za policyjnych).

¹⁰ Źródło: Statystyki Policji

<http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html> [Dostęp: 13.12.2019 rok]

byli rodzice. W listopadzie 2019 roku konsultanci odebrali 24 połączenia od osób niepełnoletnich: 16 od dziewcząt, 8 od chłopców. 14 rozmów dotyczyło występowania przemocy¹¹.

W świetle statystyk oraz dostępnej literatury przedmiotu, należy podkreślić, że przemoc nie jest zjawiskiem neutralnym płciowo, stanowiąc tym samym najbardziej drastyczny przejaw dyskryminacji ze względu na płeć. Przemoc w bliskich relacjach najczęściej dotyka osoby najsłabsze i te, którym najtrudniej się obronić – kobiety, dzieci.

Przemoc wobec seniorów jest obszarem bardzo słabo rozpoznanym, a istniejące opisy tego zjawiska są w przeważającej części jakościowe. Przykładem badania ilościowego jest badanie zrealizowane przez M. Halicką i J. Halickiego, którego wyniki wskazują, że 5,9% osób po 65 roku życia doświadcza przemocy. Grupę tę istotnie częściej stanowią kobiety. Autorzy w badaniu analizowali dziewięć rodzajów przemocy. Wyniki wskazują, że najczęściej doświadczaną formę przemocy stanowi „znieważanie, wyzywanie, ośmieszanie lub lekceważenie” (5,4%). Następnie kolejno według częstotliwości są „zastraszanie i szantażowanie” (2,1%), „wyganie z mieszkania” (1,1%), „zabieranie i używanie własności osoby bez jej wiedzy” (1%), „ograniczanie wolności np. poruszania się, zamykanie w pokoju” (0,6%), „ograniczanie dostępu do lekarza, kontaktowania się z rodziną i przyjaciółmi” (0,4%), „przemoc fizyczna, jak bicie, kopanie, duszenie i okaleczanie” (0,4%), „przemoc fizyczna, jak popychanie, szarpanie” (0,1%). Najrzadszą formą przemocy była przemoc seksualna, której doświadczyło jedynie 6 badanych osób. Omawiane badania uwzględniły kategorie wiekowe 55-59, 65-69, 70-74, 75-79, 80-84, 85-89 i powyżej 90 roku życia. Najwyższy odsetek doświadczających jakiegokolwiek rodzaju przemocy przynajmniej raz w roku stanowiła grupa w wieku 55-59 (69%). Wraz z wiekiem odsetek ten się zmniejszał. Przemocy częściej doświadczały kobiety¹². Przemoc doświadczana przez seniorów jest dla nich samym tematem wstydlivym, rzadko zgłaszanym i rejestrowanym w publicznych statystykach. Zdarzają się sytuacje, w których osoba starsza doświadcza sytuacji i zachowań, które noszą znamiona przemocowych, jednak sama nie definiuje ich w tych kategoriach. Ważna jest zatem edukacja osób starszych, np. poprzez prowadzenie warsztatów uświadamiających w klubach seniora, uniwersytetach trzeciego wieku.

6. Statystyki dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Tarnowo Podgórne oraz w powiecie poznańskim

Głównym narzędziem służącym uruchomieniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura Niebieskiej Karty. Może ona zostać zainicjowana przez Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe oraz placówki zdrowia. Dotyczy ona członków rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Co ważne, założenie Niebieskiej Karty nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi też podstawy do wszczęcia postępowania karnego, ale w przypadku gdy ofiara zdecyduje się złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" wprowadziło do procedury cztery rodzaje kart: A, B, C i D.

¹¹ Raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w listopadzie 2019 roku prowadzonego przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na zlecenie PARPA <http://www.niebieskalinia.info/images/listopad2019.pdf>.

¹² Joanna Mordawska, „Zjawisko przemocy wobec osób starszych: skala problemu, czynniki ryzyka, metody przeciwdziałania”, Lublin 2017, s. 130, [w:] Agnieszka Lewicka-Zelent, Kamil Maciąg (red.), „Osoba doświadczająca przemocy w świecie milczenia czy wsparcia? Refleksje interpersonalne”, Lublin 2017.

Niebieska Karta A – jest wypełniana przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia w przypadku podejrzenia, że w rodzinie występuje przemoc. Jej wypełnienie oznacza, że procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie została wszczęta.

Niebieska Karta A zawiera dane osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dane osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, ich adresy zamieszkania, formę przemocy w danej rodzinie, dane świadków przemocy. W kwestionariuszu znajdują się także różne pytania, np. od jak dawna zachowania przemocowe występują w rodzinie, czy osoba stosująca przemoc była już wcześniej za nią karana, czy nadużywa alkoholu lub innych środków odurzających. Wypełniona Karta powinna zawierać dane wszystkich członków rodziny, dane na temat stanu zdrowia osoby dotkniętej przemocą oraz podjęte działania w ramach interwencji.

Niebieska Karta B – jest to pisemna informacja, którą przekazuje się podczas spisania Niebieskiej Karty A osobie doznającej przemocy. Druk zawiera pouczenie o tym, czym jest przemoc w rodzinie, kto może być ofiarą przemocy w rodzinie, jakie istnieją formy przemocy, a także, jakie są obowiązki policjanta w sytuacji stania się świadkiem przemocy oraz obowiązki prokuratora.

Niebieska Karta C – druk wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub grupa robocza powołana przez Zespół na posiedzeniu, na które zaproszono osobę doznającą przemocy w rodzinie. Jeżeli osoba doznająca przemocy w rodzinie nie zgłosiła się pomimo zaproszenia, kartę wypełnia się w innych okolicznościach podczas kontaktu z tą osobą. Wypełniony druk zawiera dane osoby pokrzywdzonej i stosującej przemoc, opis sytuacji rodzinnej, zawodowej, ekonomicznej, mieszkaniowej, zdrowotnej, sytuację dzieci. Podejmowany jest indywidualny plan pomocy dla osoby pokrzywdzonej – działania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Osoba pokrzywdzona może podjąć pewne zobowiązania w odniesieniu do sytuacji, w jakiej się znajduje. Podjęta zostaje decyzja o częstotliwości okresowej oceny sytuacji rodziny. Druk kończy się weryfikacją indywidualnego planu pomocy i podpisywany jest przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

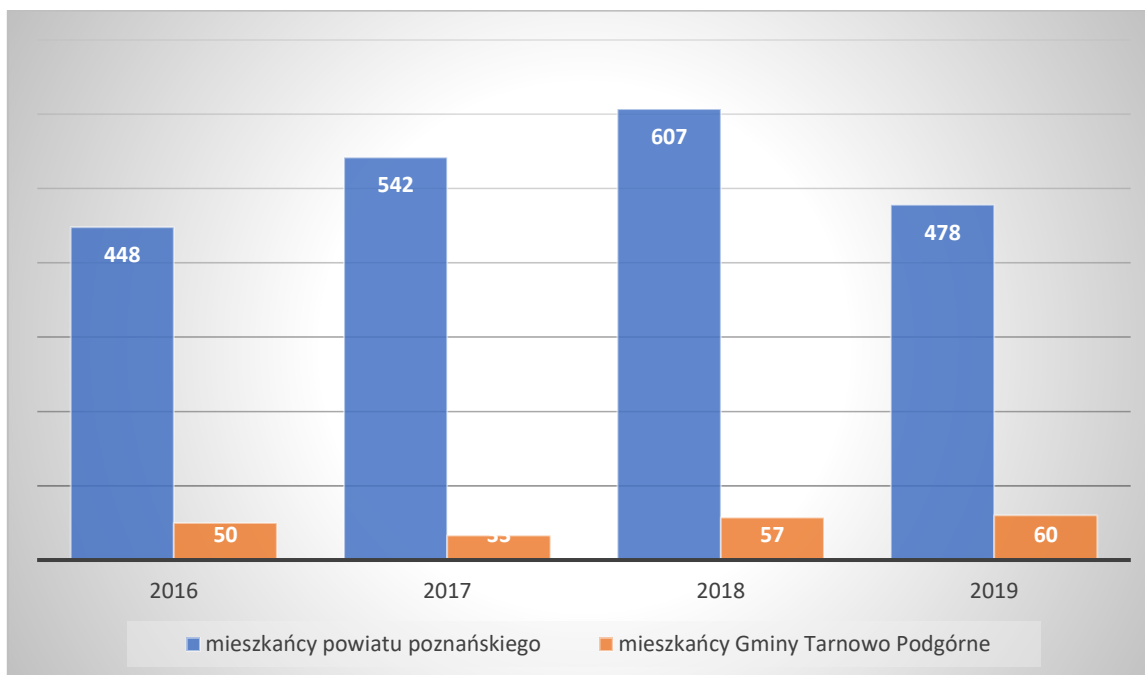
Niebieska Karta D – druk wypełniają członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub grupa robocza powołana przez Zespół na posiedzeniu, na które wezwano osobę stosującą przemoc w rodzinie. Jeżeli osoba stosująca przemoc w rodzinie nie zgłosiła się pomimo wezwania, kartę wypełnia się w innych okolicznościach podczas kontaktu z tą osobą. Wypełniony druk zawiera dane osoby stosującej przemoc, formy stosowanej przemocy, informacje o świadkach przemocy, dane na temat karalności tej osoby, czy jej ewentualnych uzależnień, informacje na temat leczenia odwykowego, problemów z prawem, a także historię jej zobowiązań. Zaznacza się działania względem osoby stosującej przemoc i częstotliwość okresowej oceny jej sytuacji

Następnie zespół lub grupa robocza analizują zgłoszoną sprawę i przygotowują plan pomocy rodzinie i go realizują. Procedura Niebieskiej Karty kończy się w momencie zrealizowania strategii i wyeliminowania problemu przemocy w rodzinie¹³.

W ostatnich latach wzrasta liczba formularzy „Niebieska Karta” sporządzonych przez Policję dla mieszkańców powiatu poznańskiego. W ciągu ostatnich trzech lat nastąpił wzrost o 35,5% (159 formularzy). Udział Niebieskich kart wydanych dla mieszkańców Gminy Tarnowo Podgórne stanowił w tej liczbie 9,4%. W porównaniu z 2016 rokiem liczba wydanych formularzy wzrosła tutaj (po spadku w 2017 roku) nieznacznie – o 7 formularzy.

¹³ <https://ops.pl/2016/05/niebieska-karta-a-b-c-d/> [Dostęp: 10.12.2019 rok].

Wykres 1 Liczba formularzy „Niebieska Karta” sporządzonych przez Policję w latach 2016-2019 dla mieszkańców powiatu poznańskiego, w tym Gminy Tarnowo Podgórne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2018 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Przeważająca większość Niebieskich Kart sporządzonych przez Policję dla mieszkańców Gminy Tarnowo Podgórne wszczyniała tę procedurę, jedynie dwa przypadki dotyczyły kontynuacji przemocy w trakcie uruchomionej procedury.

Tabela 1 Liczba formularzy „Niebieska Karta” sporządzonych przez Policję w latach 2016-2019 dla mieszkańców Gminy Tarnowo Podgórne

		2016	2017	2018	2019
	Liczba formularzy „Niebieska Karta” ogółem	50	33	57	60
W tym	Wszczynających procedurę	50	33	55	54
	Kolejnych przypadków przemocy w trakcie procedury	0	0	2	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Jeżeli chodzi o statystyki dotyczące liczby osób, co do których zachodzi podejrzenie, że zostały dotknięte przemocą w rodzinie, to również obserwujemy tendencję wzrostową. W powiecie poznańskim w roku 2018 odnotowano 631 takich osób, co w porównaniu z rokiem 2016 oznacza wzrost o 21% (133 osoby).

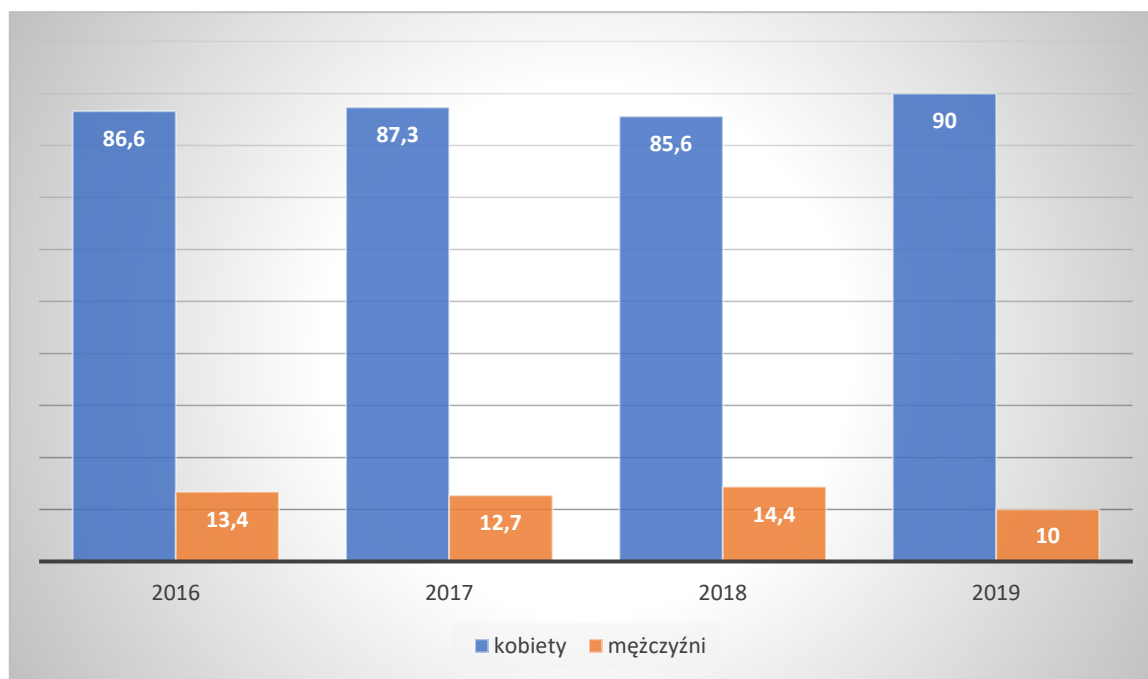
Tabela 2 Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu poznańskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą w rodzinie

Liczba ofiar przemocy w rodzinie	2016	2017	2018	2019
Kobiety ogółem	376	459	507	425
Do 65 r.ż.	352	425	465	394
Po 65 r.ż.	24	34	42	31
Mężczyźni ogółem	58	67	85	47
Do 65 r.ż.	52	59	79	42
Po 65 r.ż.	6	8	6	5
Małoletni	64	54	39	58
Ogółem	498	580	631	530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Najliczniej reprezentowaną kategorią są tutaj kobiety, zwłaszcza te, które nie ukończyły 65 roku życia. Należy jednakże zauważyć, że co prawda nieznacznie, ale spada liczba mężczyzn będących ofiarami przemocy w rodzinie – z 13,4% w 2016 roku do 10% w 2019 roku. W porównaniu do roku 2018 wzrosła liczba osób małoletnich, wobec których stosowana jest przemoc.

Wykres 2 Struktura mieszkańców powiatu poznańskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą w rodzinie w latach 2016-2019 ze względu na płeć (w %)

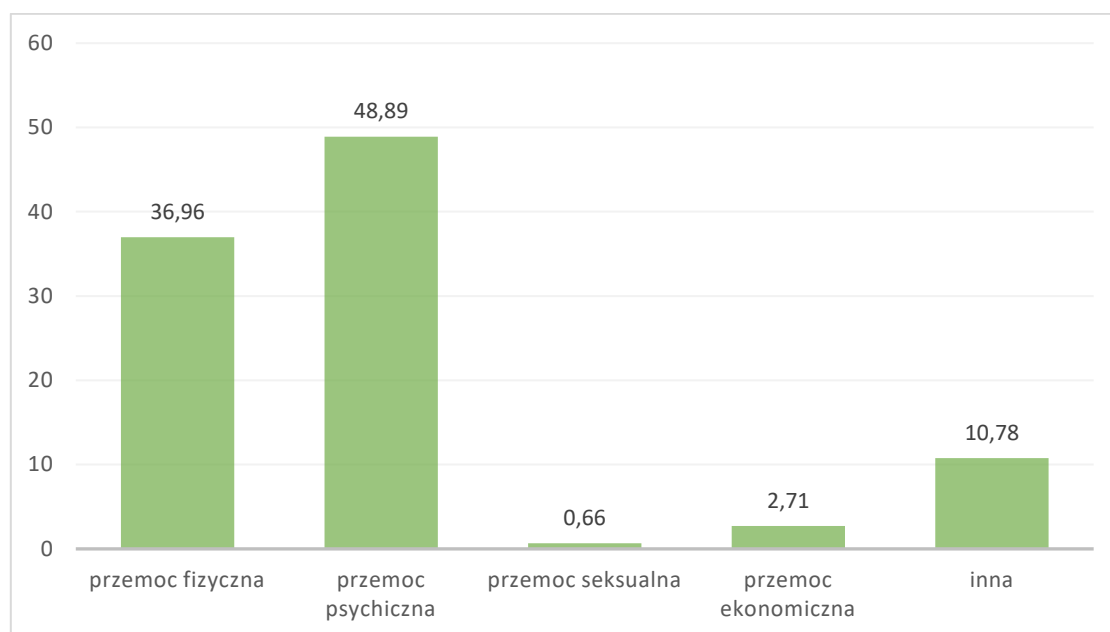

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Najczęściej spotykaną formą przemocy odnotowanej w odniesieniu do mieszkańców powiatu poznańskiego jest przemoc psychiczna (52%), a następnie przemoc fizyczna (40%). W dalszej kolejności

zgłaszano inny rodzaj zachowań¹⁴ przemocowych (5%) i przypadki przemocy ekonomicznej (2%). Najrzadziej zgłaszane są przypadki przemocy seksualnej (1%).

Wykres 3 Procentowy udział poszczególnych form przemocy w okresie 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2018 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Tabela 3 Liczba odnotowanych przypadków przemocy w rodzinie względem mieszkańców powiatu poznańskiego w podziale na poszczególne formy

Formy przemocy	2016	2017	2018	2019
Przemoc fizyczna	349	404	418	341
Przemoc psychiczna	463	511	547	479
Przemoc seksualna	7	7	7	6
Przemoc ekonomiczna	39	26	16	30
Inny rodzaj zachowań	170	141	56	74

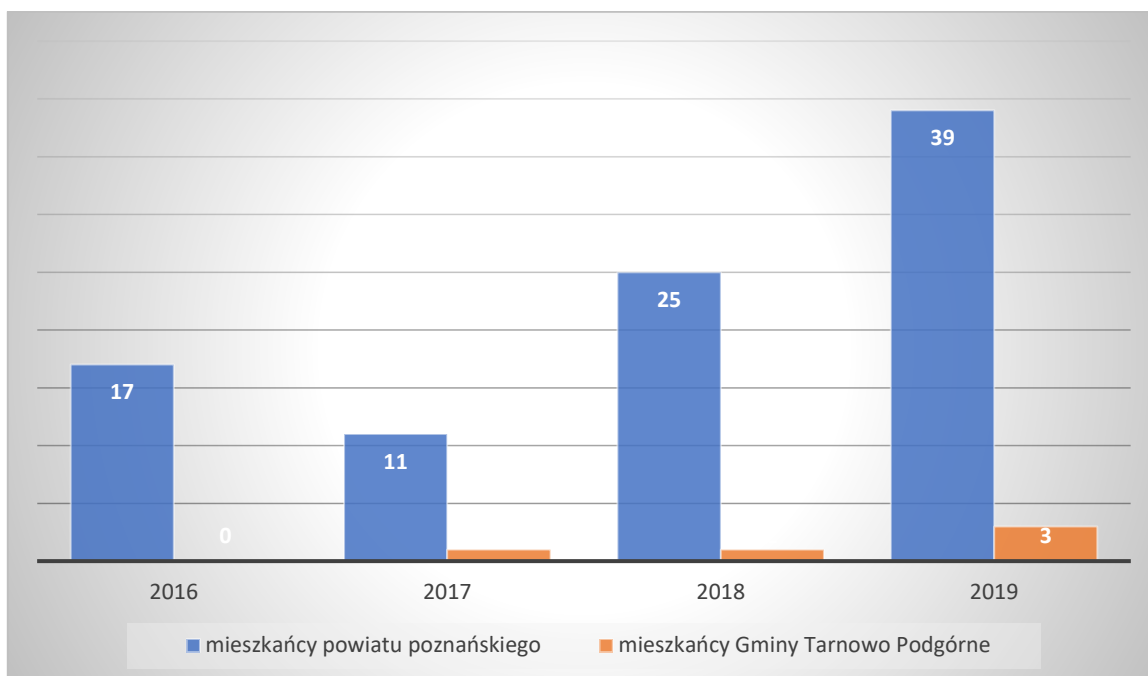
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Wśród działań podjętych wobec sprawców przemocy w rodzinie przez Policję wymienia się przede wszystkim zatrzymanie sprawców przemocy. W 2019 roku zatrzymanych zostało z tego powodu w powiecie poznańskim 70 osób, w 2018 roku 83 osoby, w 2017 roku 104 osoby, a w roku 2016 – 48 osób. W ramach izolowania osób stosujących przemoc od członków rodzin wydane zostały także orzeczenia dotyczące opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną oraz dotyczące obowiązku powstrzymywania się sprawcy od kontaktowania się z os. pokrzywdzoną. Zarówno liczba pierwszego, jak i drugiego typu orzeczeń wzrasta i w 2019 roku na terenie powiatu poznańskiego zostało wydanych 39 orzeczeń nakazujących sprawcom przemocy opuszczenie lokalu

¹⁴ Zgodnie ze wzorem druku A „Niebieska Karta” pod sformułowaniem *inny rodzaj zachowań* należy rozumieć niszczenie/uszkodzenie mienia, zabór/przywłaszczenie mienia, groźba karalna/znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do spożywania środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz niezleconych przez lekarza leków, inne działania na szkodę najbliższych.

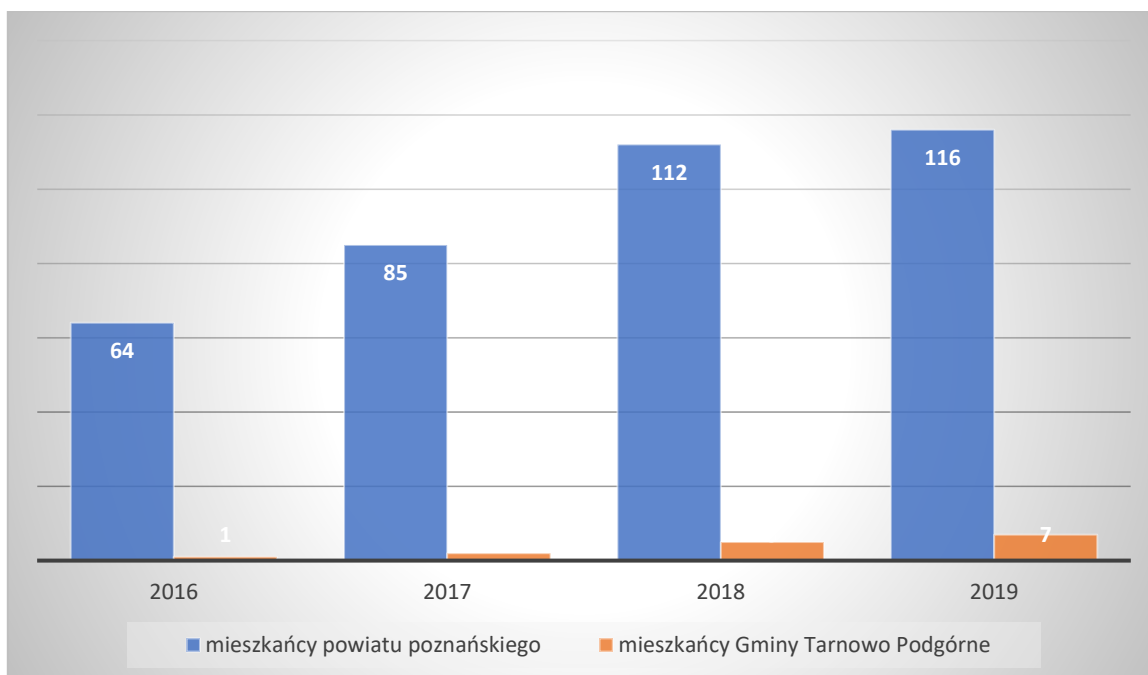
mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną i 116 orzeczeń zakazujących kontaktowania się sprawców przemocy z ich ofiarami. W Gminie Tarnowo Podgórne takie przypadki były nieliczne – były to odpowiednio: 3 orzeczenia pierwszego typu i 7 orzeczeń drugiego typu.

Wykres 4 Liczba orzeczeń dotyczących opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną w powiecie poznańskim i Gminie Tarnowo Podgórne w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

Wykres 5 Liczba orzeczeń dotyczących obowiązku powstrzymywania się sprawcy od kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną w powiecie poznańskim i Gminie Tarnowo Podgórne w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej w Poznaniu przekazanych do Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

7. Zasoby instytucjonalne Gminy Tarnowo Podgórne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do instytucji wspierających osoby pokrzywdzone przemocą na terenie Gminy Tarnowo Podgórne należą:

- zespół interdyscyplinarny,
- ośrodek pomocy społecznej,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- komisariat policji,
- straż gminna,
- placówki oświatowe,
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
- grupa AA,
- spółdzielnia socjalna.

Art.9a.1. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹⁵ wskazuje, że gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorzy sądowi,
- prokuratorzy,

¹⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180 poz. 1493).

- przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, a następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze. Ich zadaniem jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W Gminie Tarnowo Podgórne w ramach zespołu interdyscyplinarnego w 2019 roku uruchomiono 37 procedur Niebieskiej Karty, zakończono 8 takich procedur, odbyło się 5 posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i powołano 37 grup roboczych do wsparcia indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie. Z danych sprawozdawczych wynika, że zarówno w Gminie Tarnowo Podgórne, jak i na terenie wszystkich gmin powiatu poznańskiego odnotowuje się w ostatnich lat wzrost aktywności zespołów interdyscyplinarnych – wzrasta liczba uruchamianych przez nie procedur Niebieskiej Karty (w Gminie Tarnowo Podgórne – liczba ta wrosła o 14 w porównaniu z 2016 rokiem, w powiecie poznańskim – o 74), powołanych zostało również proporcjonalnie więcej grup roboczych (o 14 w Gminie Tarnowo Podgórne, o 76 w powiecie poznańskim). Zmalała za to liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty (z 12 w 2016 roku do 8 w 2019 roku), co wskazywać może na złożone i skomplikowane sytuacje współwystępowania przemocy domowej z innymi problemami w rodzinie, wymagającymi specjalistycznej interwencji służb pomocowych.

Tabela 4 Działalność zespołów interdyscyplinarnych w powiecie poznańskim i w Gminie Tarnowo Podgórne w latach 2016-2019

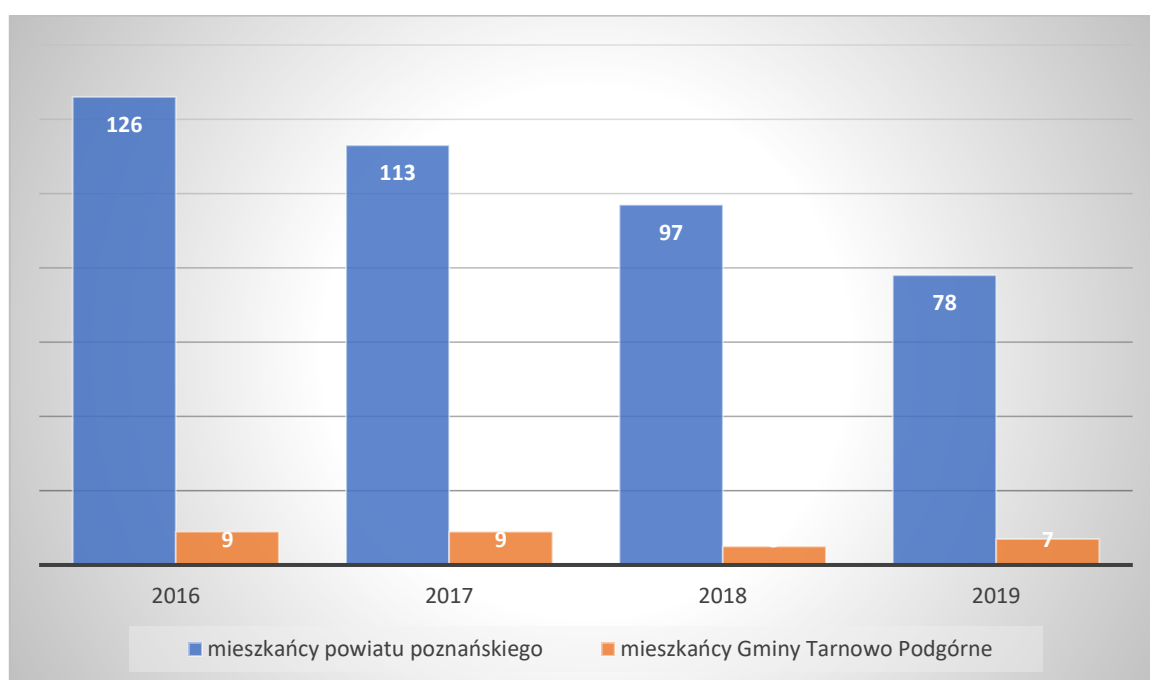
	Gmina Tarnowo Podgórne				powiat poznański			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
liczba uruchomionych procedur Niebieskiej Karty	23	26	33	37	577	682	758	651
liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty z uwagi na ustanie przemocy*	12	7	8	8	298	374	310	306
liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	3	5	4	5	89	98	72	77
liczba powołanych grup roboczych	23	26	33	37	730	899	840	806

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS przekazanych w ramach Sprawozdań za lata 2016-2019 z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

*Należy zwrócić uwagę na to, że wskazana liczba dotyczy zakończonych procedur wyłącznie z uwagi na ustanie przemocy. Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje również z uwagi na brak zasadności prowadzenia procedur. Przykładowo w 2019 roku dodatkowo zakończono 33 procedury z uwagi na brak zasadności dalszego procedowania.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, okresowych, pomocy żywnościowej (np. w ramach programu FEAD lub w postaci posiłków w szkole), pomocy rzeczowej oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Wsparcie to ma na celu pomoc w usamodzielnieniu bądź zapewnieniu stabilizacji w trudnym okresie życia. Przemoc w rodzinie jest jednym z powodów udzielania pomocy społecznej wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. W roku 2019 w Gminie Tarnowo Podgórne świadczenia z tego tytułu uzyskało 7 rodzin, o 2 mniej niż w 2016 i 2017 roku. Podobnie w powiecie poznańskim, liczba rodzin otrzymujących świadczenie z tytułu występowania przemocy w rodzinie zmalała ze 126 rodzin w roku 2016 do 78 w 2019 (spadek o 48 rodzin). Dane te nie świadczą jednak o ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie, raczej stanowią odbicie wyraźnie obserwowanej od kilku lat ogólnopolskiej tendencji spadku liczby osób i rodzin korzystających ze wszystkich świadczeń pomocy społecznej.

Wykres 6 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie w Gminie Tarnowo Podgórne i w powiecie poznańskim w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03 za lata 2016-2019.

Wobec osób doznających przemocy w rodzinie i świadków przemocy na terenie powiatu poznańskiego prowadzone jest poradnictwo (psychologiczne, prawne, socjalne, medyczne, zawodowe i rodzinne), wsparcie terapeutyczne oraz działalność informacyjna. W 13 punktach konsultacyjnych wsparcie uzyskały 1 522 osoby. Gmina Tarnowo Podgórne należy do gmin, w których nie funkcjonuje punkt konsultacyjny dedykowany problemowi przemocy w rodzinie, mieszkańcy gminy mogli jednak uzyskać pomoc w tym zakresie w OPS. W 2018 roku poradnictwem z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały objęte 3 osoby, w 2017 roku nie było takich osób, a w 2016 roku z takiej formy wsparcia skorzystało 5 osób. Z danych OPS wynika również, że w omawianym przedziale czasowym ośrodek pomocy społecznej nie uruchomił zajęć terapeutycznych obejmujących osoby doznające przemocy (na terenie powiatu poznańskiego w 2018 roku z takiej formy wsparcia skorzystało łącznie 95 osób).

Dla mieszkańców powiatu poznańskiego istnieje także możliwość skorzystania z porad psychologicznych oraz z działań o charakterze psychoedukacyjnym i terapeutycznym organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Poznaniu. Dodatkowo, przewidziana jest również

możliwość konsultacji z psychologiem w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy. OIK w Kobylnicy dysponuje również 16 miejscami hostelu całodobowym, z których w 2018 roku skorzystało 140 mieszkańców powiatu poznańskiego, jednak żaden mieszkaniec gminy Tarnowo Podgórne. W ramach zadań ustawowych powiatu organizowano również programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie (w roku 2018 wzięło w nim udział 10 osób, w 2017 – 11 osób, w 2016 – 10 osób).

Na terenie Gminy Tarnowo Podgórne zlokalizowany jest również Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chybach, w którym mieści się Hostel Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Hostel przeznaczony jest jedynie dla mieszkańców Poznania, za to w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie pomoc mogą uzyskać wszyscy mieszkańcy województwa wielkopolskiego. Ośrodek realizuje indywidualny program wsparcia poprzez:

- udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej,
- poradnictwa prawnego,
- prowadzenie grup wsparcia,
- opracowanie diagnozy problemu i indywidualnego planu pomocy,
- prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie,
- konsultacje wychowawcze.

Art. 11a *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* zapewnia osobie pokrzywdzonej przemocą w rodzinie prawo do zobowiązania przez sąd sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania. Jednakże analiza spraw wpływających do Rzecznika Praw Obywatelskich wskazuje, że większość osób – w zasadzie wyłącznie kobiet – które doświadczyły przemocy domowej i bądź to nadal zamieszkują ze sprawcą, bądź też – z konieczności – zdecydowały się na opuszczenie mieszkania, ma wciąż realne trudności w uzyskaniu pomocy w zakresie potrzeb mieszkaniowych.

Mimo funkcjonowania mechanizmu ochronnego, jakim miał być art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nadal zdarza się, że kobiety obawiają się skorzystać z tego rozwiązania, szczególnie gdy w lokalu zamieszkują jeszcze inni domownicy, np. rodzice. W takich sytuacjach kobiety wskazują, iż skoro tytuł prawny do lokalu należy do byłego męża (partnera), czy tym bardziej do jego rodziców, wystąpienie z wnioskiem o zobowiązanie sprawcy przemocy do opuszczenia mieszkania, nie przyniesie spodziewanych rezultatów¹⁶. Na terenie Gminy Tarnowo Podgórne nie funkcjonują mieszkania chronione, które mogłyby stanowić zasób gminy potrzebny do zagwarantowania schronienia mieszkańcom poszkodowanym przemocą w rodzinie. Z kolei na 6 dostępnych lokali socjalnych oczekują w kolejce 22 osoby¹⁷. W tej sytuacji warto byłoby rozszerzyć ofertę mieszkań chronionych lub socjalnych, aby osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie mogły skorzystać ze wsparcia gminy w uzyskaniu bezpiecznego schronienia.

Gmina Tarnowo Podgórne dysponuje 4 świetlicami socjoterapeutycznymi (w Ceradzu Kościelnym, Lusowie, Lusówku i Tarnowie Podgórny) i 1 świetlicą opiekuńczo-wychowawczą (w Przeźmierowie), które dysponować mogą ofertą pomocową dla dzieci i młodzieży doświadczającej przemocy oraz ich rodzin.

¹⁶ Z wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich do Przewodniczącego Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2019 roku. XI.518.1.2019.AS,

file:///D:/Przemoc/Wystąpienie%20do%20Prezesa%20Rady%20Ministrów%20w%20sprawie%20nowelizacji%20ustawy%20o%20przeciwdziałaniu%20przemocy%20w%20rodzinie.pdf [Dostęp: 13.12.2019 rok].

¹⁷ Sprawozdanie Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok.

W 2016 r. OPS w Tarnowie Podgórnym przy współpracy z fundacją „Dziecko w Centrum” realizował program pomocy osobom pokrzywdzonym w drodze przestępstwa, w tym na rzecz osób dotkniętych przemocą domową. W ramach Programu w ośrodku świadczone było poradnictwo prawne i psychologiczne.

Jednym z działań podejmowanych przez gminy w celu zmniejszenia intensywności oddziaływania czynników współwystępujących z przemocą jest coroczna kontrola punktów sprzedaży i konsumpcji alkoholu. W trakcie kontroli przypominano sprzedawcom o ich obowiązkach związanych ze sprzedażą alkoholu, przypominano o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, nietrzeźwym oraz pod zastaw. Na terenie gminy Tarnowo Podgórne nie dokonano ani jednej kontroli punktów sprzedaży i konsumpcji alkoholu (w gminach powiatu poznańskiego w 2018 r. odbyło się 113 kontroli, w 2017 – 184 kontrole, a w 2016 – 152)¹⁸.

Ważnym narzędziem umożliwiającym realizację działań profilaktycznych i wspierających niwelację negatywnych skutków uzależnień są wyodrębnione w budżecie gminy środki pozyskane od przedsiębiorców sprzedających alkohol, czyli tzw. fundusz korkowy. W Gminie Tarnowo Podgórne z tego funduszu dofinansowywane jest m.in. doposażenie świetlic socjoterapeutycznych czy też wypoczynek dla dzieci, np. zielone szkoły. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzonych jest ponadto szereg działań mających na celu ograniczenie szkód społecznych, ochronę rodzin dotkniętych tym problemem oraz promowanie postaw prospołecznych dla profilaktyki i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy¹⁹.

8. Współpraca z Organizacjami Pożytku Publicznego na terenie Gminy Tarnowo Podgórne

Gmina Tarnowo Podgórne corocznie uchwała programy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2020 został uchwalony 22 października 2019 Uchwałą Nr XVII/269/2019 Rady Gminy Tarnowo Podgórne. Program współpracy jest drogowskazem dla realizacji otwartych konkursów ofert. Zgodnie z Zarządzeniem nr 15/2020 Wójta Gminy Tarnowo Podgórne z dnia 8 stycznia 2020 roku w sprawie przyznania dotacji na wsparcie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, **na realizację Priorytetu X: w zakresie wspierania rodziny wydatkowano 95 600 zł na działania podejmowane w 2020 roku**. Trzy organizacje pozarządowe – fundacje, uzyskały dofinansowanie na:

1. Zapobieganie zagrożeniu wykluczeniem społecznym rodzin z dziećmi, osób wychowujących dzieci poprzez zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. Utworzenie klubu dla dzieci, rodziców, osób wychowujących dzieci, oferującego: miejsce spotkań, zajęcia edukacyjno-rozwojowe, wydarzenia kulturalno-edukacyjne, konsultacje specjalistyczne, poradnictwo – **87 000 zł.**
2. Organizację warsztatów edukacyjnych w celu wzmocnienia kompetencji rodzicielskich – **8 600 zł.**

W 2019 roku na terenie Gminy działały trzy kluby rodzinne oraz były prowadzone warsztaty edukacyjne dla rodziców.

¹⁸ Dane ze Sprawozdań z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Poznańskim na lata 2013-2020.

¹⁹ Uchwała nr V/67/2018 Rady gminy Tarnowo Podgórne z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r.

Powyższe działania nie były adresowane wprost do rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie lub ofiar przemocy w rodzinie, jednak wpisywały się w szeroko pojętą profilaktykę przeciwdziałania bezradności opiekuńczo-wychowawczej, czy powstawania w rodzinie zachowań społecznie szkodliwych.

Na terenie Gminy Tarnowo Podgórne prężnie działają organizacje pozarządowe, które są znaczącymi partnerami dla lokalnego samorządu w realizacji działań na rzecz rodziny. W kontekście realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie ważne, aby w przyszłych konkursach ofert uwzględnione zostały działania bezpośrednio dedykowane rodzinom borykającym się z problemem przemocy w rodzinie.

9. Analiza SWOT

	Pozytywne	Negatywne
	Mocne strony	Słabe strony
Wewnętrzne (cechy organizacji)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie Gminy istnieje rozbudowane otoczenie instytucjonalne z potencjałem do realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i wsparcia osób doświadczających kryzysów, w tym przemocy. 2. Na terenie Gminy działają organizacje pozarządowe w obszarze wspierania rodziny. 3. Organizacje pozarządowe prowadzą w ramach współpracy z Gminą trzy kluby rodzinne, które stanowią ważny element działań profilaktycznych – przeciwdziałania bezradności opiekuńczo-wychowawczej, czy powstawania w rodzinie zachowań społecznie szkodliwych. 4. W Gminie Tarnowo Podgórne jest świadczona nieodpłatna pomoc prawna w dla potrzebujących mieszkańców. 5. W Gminie zatrudnieni są asystenci rodziny (dwie osoby) pracujący z rodzinami wieloproblemowymi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające zasoby lokalowe, aby zagwarantować schronienie potrzebującym mieszkańcom Gminy poszkodowanym przemocą w rodzinie (deficyt mieszkań socjalnych, brak mieszkań chronionych). 2. W lokalnym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz w otwartych konkursach ofert brak szczegółowych zapisów dotyczących wsparcia rodzin dotkniętych przemocą. 3. Na poziomie lokalnych dokumentów brak zapisów wskazujących na podejmowanie interdyscyplinarnych, wielosektorowych działań w zakresie profilaktyki oraz pracy z rodziną dotkniętą przemocą, które koordynowane byłyby przez samorząd gminny.

Zewnętrzne (cechy otoczenia)	Szanse	Zagrożenia
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na terenie Gminy zlokalizowany jest Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, z którego mogą skorzystać mieszkańcy województwa, w tym mieszkańcy Gminy. 2. Na terenie powiatu poznańskiego realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy, który oferuje szereg form wsparcia dla rodzin, w których występuje problem przemocy. 3. Powiatowa infrastruktura wsparcia dla rodzin z problemem przemocy dostępna jest również dla mieszkańców Gminy. 4. Możliwość skorzystania przez Gminę ze środków zewnętrznych (ministerialne i unijne) na finansowanie usług społecznych, w tym usług dedykowanych rodzinom dotkniętym przemocą. 5. Mieszkańcy Gminy z uwagi na bardzo korzystną lokalizację Gminy (bliskość Miasta Poznania) i dobrze zorganizowany transport publiczny, mają łatwy dostęp do katalogu zróżnicowanych usług wzmacniający potencjał rodziny. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrasta liczba procedur Niebieskich Kart, zarówno w Gminie, jak i w całym powiecie poznańskim. 2. Wzrasta problem uzależnienia od alkoholu i substancji odurzających, co przekłada się na wzrost ryzyka wystąpienia zachowań dysfunkcyjnych w rodzinie, w tym przemocy. 3. Spada liczba klientów pomocy społecznej (głównie z uwagi na pobieranie świadczenia wychowawczego, a nie z uwagi na rozwiązanie problemów opiekuńczo-wychowawczych), w tym rodzin korzystających z pomocy z tytułu przemocy w rodzinie, co w odniesieniu do wzrastającej liczby procedur Niebieskich Kart, świadczy o występowaniu problemu przemocy poza systemem wsparcia. 4. Część mieszkańców Gminy wymyka się statystykom publicznym dotyczącym przemocy, np. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. To zagadnienie rozpoznane jest raczej jakościowo, a nie ilościowo. Brak statystyk oznacza brak uwzględnienia tych wrażliwych kategorii w grupie odbiorców wsparcia.

10. Cele główny, cele operacyjne i zadania Programu

Najważniejszym zadaniem niniejszego Programu jest wytyczenie głównych celów do osiągnięcia w wyznaczonych obszarach oraz wskazanie działań prowadzących do realizacji tych celów.

Cel główny programu sformułowano w następujący sposób: **Tarnowo Podgórne Gminą efektywnie działającą na rzecz przeciwdziałania przemocy.**

Tabela nr 1 Cel operacyjne i zadania programu

Cel operacyjny	Zadania
Cel operacyjny 1 Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie ekonomicznego usamodzielniania się osobom doświadczającym przemocy w formie zasiłków celowych, okresowych, pomocy żywnościowej oraz pomocy rzeczowej. 2. Tworzenie indywidualnych planów działania oraz planu bezpieczeństwa z rodzinami doświadczającymi przemocy domowej.

	3. Zainicjowanie działalności grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy domowej.
Cel operacyjny 2 Rozwój infrastruktury instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój działalności punktu konsultacyjnego na terenie Gminy o bezpłatne konsultacje i poradnictwo (socjalne, prawne, psychologiczne, rodzinne) dla osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc wobec swoich bliskich. 2. Wspieranie funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych. 3. Wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych realizujących projekty socjalne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej. 4. Systematyczny rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego.
Cel operacyjny 3 Profilaktyka przemocy domowej i agresji szkolnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie kampanii anty przemocowych w środowisku szkolnym i czynnych przedsięwzięć w formie konkursów, konferencji, wystaw na temat ochrony praw dziecka. 2. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wycieczek i wypoczynku. 3. Organizowanie warsztatów z tematyki asertywności i komunikacji dla uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy. 4. Organizowanie prelekcji dla rodziców na temat przeciwdziałania zachowaniom agresywnym wśród dzieci oraz na temat budowania właściwych relacji między rówieśnikami oraz rodzic – dziecko.
Cel operacyjny 4 Zmniejszenia intensywności oddziaływania czynników współwystępujących z przemocą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coroczna kontrola punktów sprzedaży i konsumpcji alkoholu. Kontrole dokonywana przez członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straży Gminnej, Policji.
Cel operacyjny 5 Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjne w formie broszur i ulotek dla osób doświadczających przemocy, sprawców oraz świadków. 2. Regularne zamieszczanie informacji o formach wsparcia dla osób doświadczających przemocy na stronie internetowej ośrodka pomocy społecznej. 3. Zdiagnozowanie problemu przemocy wśród osób starszych w rodzinach oraz w instytucjach opieki oraz opracowanie programu działań w tym obszarze. 4. Inicjowanie/organizowanie kampanii informacyjnej na temat przestępstw wobec osób starszych i minimalizacji ryzyka.
Cel operacyjny 6 Rozwój i podnoszenie kwalifikacji kadry	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój asystentury rodzinnej poprzez szkolenia i doskonalenie zawodowe zatrudnionych w gminie asystentów rodziny.

<i>pracującej z rodzinami, w których występuje problem przemocy</i>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także organizowanie dla nich szkoleń. 3. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach w szczególności z problemem alkoholowym: szkolenia, warsztaty. 4. Opracowanie materiałów instruktażowych i opisów procedur postępowania wobec występowania przemocy domowej. 5. Realizacja superwizji dla kadry pracującej z osobami doświadczającymi przemocy domowej. Realizuje kierownik
--	---

11. Wskaźniki realizacji Programu

Wdrożeniowy charakter Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2019-2024 wymaga również zdefiniowania sposobów sprawdzenia realizacji wytyczonych przez nią działań. Niezbędne jest więc przedstawienie wskaźników, które umożliwią pomiar wykonania założonych w dokumencie celów.

W tym rozdziale przedstawione zostały wskaźniki, które umożliwiają monitorowanie każdego wymienionego w Programie zadania. Do niektórych zadań zaproponowana została większa liczba wskaźników. W takich wypadkach można traktować je w sposób alternatywny (wybrać jeden ze wskaźników) lub komplementarny (pomiar realizacji zadania zapewni dopiero analiza wszystkich zaproponowanych wskaźników).

Ewaluacja może przyjmować dwojaki charakter – okresowy lub finalny. W tym pierwszym przypadku oznacza ona badanie postępu realizacji poszczególnych zadań w wybranym czasie obowiązywania Programu. Odbywać więc może ona się co roku, co dwa lata albo w połowie okresu programowania. W drugim przypadku ewaluacji podlega ostateczny stan zrealizowanych zadań, który to odbywa się po zakończeniu czasu obowiązywania dokumentu.

W kolejnych kolumnach poniższych tabel celów strategicznych wskazane zostały poszczególne cele oraz przypisane do nich wskaźniki.

Tabela 2 Cele operacyjne i wskaźniki realizacji Programu

Cel operacyjny	Wskaźniki
<p>Cel operacyjny 1 Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba świadczeń w formie zasiłków celowych, okresowych, pomocy żywnościowej oraz pomocy rzeczowej. 2. Liczba zrealizowanych planów z rodzinami doświadczającymi przemocy domowej z uwzględnieniem adresatów wsparcia, sposobów realizacji działań oraz osób odpowiedzialnych.
<p>Cel operacyjny 2 Rozwój infrastruktury instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zrealizowanych usług poradnictwa dla osób doświadczających przemocy domowej i stosujących przemoc wobec swoich bliskich. 2. Liczba świetlic socjoterapeutycznych działających na terenie Gminy. 2a. Wysokość środków przekazanych w poszczególnych latach oceny na funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych na terenie Gminy. 3. Liczba projektów dotyczących przemocy domowej zrealizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy 3a. Wysokość środków przekazanych na projekty dotyczące przemocy domowej realizowanych przez organizacje pozarządowe na terenie Gminy 4. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych oddanych do użytku w kolejnych latach.
<p>Cel operacyjny 3 Profilaktyka przemocy domowej i agresji szkolnej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba kampanii anty przemocowych w środowisku szkolnym i czynnych przedsięwzięć w formie konkursów, konferencji, wystaw na temat ochrony praw dziecka. 2. Wysokość wsparcia finansowego przekazanego placówkom oświatowym i opiekuńczo-wychowawczym prowadzącym działalność służącą rozwojowi kultury fizycznej, sportu i turystyki. 2a Liczba osób zaangażowanych w aktywności sportowe/ rekreacyjne/ turystyczne na terenie Gminy. 2bLiczba zróżnicowanych zajęć sportowych/ rekreacyjnych/ turystycznych oferowanych mieszkańcom Gminy. 3. Liczba zrealizowanych warsztatów z tematyki asertywności i komunikacji dla uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy. 4a. Liczba uczestników poszczególnych warsztatów. 4. Liczba zorganizowanych prelekcji dla rodziców na temat przeciwdziałania zachowaniom agresywnym wśród dzieci oraz na temat budowania właściwych relacji między rówieśnikami oraz rodzic – dziecko.
<p>Cel operacyjny 4 Zmniejszenia intensywności</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba odbytych kontroli.

oddziaływania czynników współwystępujących z przemocą	
<p>Cel operacyjny 5</p> <p>Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rozkolportowanych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy. 2. Liczba zamieszczonych informacji o formach wsparcia dla osób doświadczających przemocy na stronie internetowej ośrodka pomocy społecznej. 3. Opracowanie diagnozy dotyczącej problemu przemocy wśród osób starszych w rodzinach oraz w instytucjach opieki. 4. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat przestępstw wobec osób starszych i minimalizacji ryzyka.
<p>Cel operacyjny 6</p> <p>Rozwój i podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej z rodzinami, w których występuje problem przemocy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba asystentów rodziny w Gminie. <ol style="list-style-type: none"> 1a. Liczba szkoleń skierowanych do asystentów rodziny w Gminie. 2. Liczba rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ustanowionych w latach 2019-2024. <ol style="list-style-type: none"> 3b. Liczba szkoleń skierowanych do rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 3. Liczba szkoleń i warsztatów organizowanych osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności z problemem alkoholowym. 4. Liczba opracowanych procedur i materiałów dla osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 5. Liczba zrealizowanych superwizji dla kadry pracującej z osobami doświadczającymi przemocy domowej

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U z 2020, poz. 218) w art. 6 ust. 2 nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z elementów systemu jest opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska w gminie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.